

Chiếc Lá Lạc Loài

Truyện ngắn của Nguyễn Ngọc Hoa

Ngày đầu tiên sinh viên trở lại thực tập sau kỳ nghỉ Tết Tân Hợi (1971), Nhật Lệ đến tìm tôi ở phòng thí nghiệm Vật lý Đại học Y khoa Minh Đức. Cô em tôi học năm thứ tư và là năm cuối (gọi là năm “Sưu khảo”) chương trình cử nhân báo chí trường Chánh trị Kinh doanh Đà Lạt tại trụ sở Việt nam Thông tấn xã (gọi tắt là Việt tấn xã) trên đường Hồng Thập Tự. Lòng tôi chùng xuống khi đọc được nỗi lo lắng hiện rõ trong mắt em,

“Em và mẹ lo muốn chết! Từ khi dọn nhà ra khỏi Đại học xá, anh biết tấm biệt tích, em không biết anh ở đâu mà tìm.”

“Anh có dọn nhà đâu. Anh ở lậu, bị người ta tống cổ ra ngoài,” tôi cười gượng.

“Em không giận đâu. Mẹ mới đưa thằng Triết và con Bình vào Sài gòn và đang ở nhà Cư xá Sĩ quan Chí Hòa. Em đã dọn về đó, thằng Triết chuyển trường vào học lớp 12 Chu văn An, và con Bình học lớp 9 Gia Long,” Nhật Lệ nghiêm mặt.

Tôi lấy làm lạ,

“Mẹ luôn luôn cẩn thận về việc học của các con, sao hai đứa chuyển trường giữa năm học mà không đợi đến hè?”

“Em không biết. Có lẽ tiên đoán ít lâu nữa cha sẽ không còn giữ chức vụ hành chánh ngoài Phú Yên nên cha mẹ quyết định cho hai đứa lớn nhất vào Sài gòn học, yêu cầu anh về nhà, và giao nhiệm vụ coi sóc cho anh. Anh đồng ý *nghen*, để em về nói mẹ mừng.”

“Xưa nay cha chỉ biết ra lệnh chứ trong ngữ vựng của cha làm gì có chữ ‘yêu cầu.’ Dầu sao, vì các em anh phải về nhà *chớ*. Nhưng trước hết, anh cần chia tay với bọn trẻ *bụi đời* ở chợ Thái Bình,” tôi nghĩ đến con Định, cô bé chia sẻ vui buồn với tôi trong nhiều ngày qua.

“Việc ấy để em lo.”

Về mặt sáng tạo và chu đáo, có lẽ Nhật Lệ không kém mẹ bao nhiêu. Dưới ánh nến bập bùng, buổi họp mặt từ giã của tôi và đám trẻ *bụi đời* ở một góc chợ trông giống như bữa tiệc sinh nhật trong xi-nê. Trên sạp gỗ bày ra ngay ngắn những hộp bánh ngọt mua ở Bảo Hiên Rồng Vàng và bánh *pa-tê-sô* (pâté chaud) và bánh hình lưỡi liềm bơ (croissant au beurre) mua ở nhà hàng Thanh Bạch. Con Định xúng xính trong bộ áo quần mới, chạy lui chạy tới lảng xảng, và vui vẻ khác thường. Ăn xong, cả bọn cùng nhau hát bài hát quen thuộc trong chương trình Chiêu Hồi phát thanh và truyền hình hàng đêm,

Tung cánh chim tìm về tổ ấm

Nơi sống bao ngày giờ đầm ấm

Nhớ phút chia ly, ngại ngừng bước chân đi

Luyến tiếc bao nhiêu ngày xanh.

(Hoàng Giác – “Ngày Về”)

Lời hát thiết tha ngấm vào tim, tôi cảm động ứa nước mắt. Mỗi đứa trẻ được tặng một hộp quà đựng một bộ áo quần và vài vật dụng cá nhân, riêng con Định không thấy có quà. Trước khi đi về, tôi kề tai Nhật Lệ hỏi nhỏ; em cười hóm hỉnh,

“Tám Định về nhà với tội mình, anh chưa biết sao?” Tính thứ trong gia đình, tôi thứ ba, Ba Hoa, em Bình thứ bảy, và nếu em Định thứ tám là sau em Bình.

“Bài hát vừa rồi tiễn đưa con Định về nhà; vậy mà anh cứ tưởng bỏ và mừng hụt – thật đáng kiếp!” nhưng lòng tôi vui sướng vô ngần.

* * *

Mẹ ở Sài Gòn thêm hai tuần lễ để sắp đặt việc ăn ngủ và đi học cho các em, mua sắm áo quần và đồ dùng cho em Định, và chỉ định thằng Triết dạy kèm em học và chú Hạ tài xế (và đầu bếp nấu ăn) đưa hai em Bình và Định đi học bằng chiếc xe Fiat đời mới của cha. Mẹ luôn chép miệng, “Con Định *tau* vô phước đi lạc mười mấy năm, *tội lắm bây ơi!*”

Đưa mẹ ra trạm Air Vietnam về Tuy Hòa, tôi dẫn các em đến quán Brodard ở góc đường Tự Do và Nguyễn Thiệp, lên lầu ngồi ăn kem và nhìn thiên hạ dạo phố qua lớp kính dày. Em Định giành chỗ ngồi cạnh và rót bia “33” vào ly cho tôi. Nhật Lệ nghiêng đầu,

“Chắc anh muốn biết làm sao con Tám *tim về tổ ấm?*”

“Ờ, mấy tuần nay anh bán khoản lắm mà chưa có dịp hỏi.”

“Chuyện bắt đầu từ buổi tối sinh nhật thứ hăm mốt của em, anh Khanh đưa em đi ăn tối rồi hai đứa chui vào Mini Rex A xem phim *Love Story* (Chuyện Tình) con Ali MacGraw đóng vai chính.”

Thằng Khanh là ý trung nhân của Nhật Lệ và cũng là bạn tôi. Trên đại lộ Nguyễn Huệ, rạp hát Mini Rex gồm hai rạp A và B mới mở bên cạnh rạp hát Rex lớn, nằm xế cửa tòa Đô chánh, và được quảng cáo là “rạp chiếu bóng tối tân nhất Việt Nam” với hệ thống máy lạnh tối tân, kiến trúc sang trọng và trang nhã, ghế ngồi bọc nệm nhung, và chiếc thang cuốn tự động đầu tiên trong nước. Nhật Lệ nhớ lại,

“Ra khỏi rạp, trời lác đác mưa, tội em băng qua đường Lê Lợi trú mưa dưới mái hiên thương xá Tax. Vắng người qua lại, cô bé bán hoa lái xâu thành chuỗi (có thể đeo vào cổ) ế hàng, còn nguyên cả rổ. Thấy tội em, cô bé mừng rỡ mời mua.” Lài hay nhài là một loại cây nhỏ mọc hoang có hoa nhỏ màu trắng ngà rất thơm.

“Anh biết cô bé ấy là ai rồi,” tôi nhìn em Định; em gật đầu mỉm cười.

“Cô bé giống con Bình nhà mình *để sợ!* Nhìn khuôn mặt để thương ấy, ai nữ không mua? Thêm một ngạc nhiên khác: Em mở ví tiền, cô bé lắc đầu mà nhìn chăm chặp vào cây bút Parker dặt trên túi áo anh Khanh, món quà em tặng *anh*. Cô bé muốn đổi hoa sẽ bán trong hai tuần tới để lấy cây bút tặng ‘sư phụ đại ca,’ ông thầy giáo nào đó hay ra chợ Thái Bình ngủ chung với đám *bụi đời*.”

Tháng trước, em Định cho tôi cây bút quý khắc chữ tắt “NL,” tôi nghĩ em đã ăn cắp mà Nhật Lệ là nạn nhân ngẫu nhiên và buồn lòng nhưng không nói ra. Nước mắt lưng tròng, tôi cầm tay em Định,

“Xin lỗi, anh đã nghi oan cho mày.”

“Em cũng biết *dzậy*, nhưng chị Tư dặn em giữ kín, không cho anh biết,” em cười ngượng ngập thấy mà thương.

Nhật Lệ càng thêm vui vẻ và hăng hái,

“Đột nhiên, trong đầu em nảy ra cái đề tài lý tưởng cho phúc trình tập thể cần hoàn tất trước khi chấm dứt năm Sưu khảo em và nhóm bạn khảo cứu đang suy nghĩ và tìm tòi. Với sinh viên báo chí, có phóng sự nào hấp dẫn hơn vụ điều tra và tường thuật thân thể và cuộc đời của cô bé bán hoa dạo và ông thầy bí ẩn của cô?”

“Chưa *chi* mà con Định đã giúp em được điểm cao để tốt nghiệp,” tôi chỉ tay về phía Nhật Lệ.

“Em trả tiền rở hoa và hứa tặng cây bút và mua hết hoa hai tuần lễ nếu cô bé chịu đi ăn cơm tối với em trong thời gian ấy. Em vào trường, hội ý với các bạn trong nhóm, và đề nghị đề tài với giáo sư hướng dẫn. Ai nấy đều đồng ý, và nhóm em hăng say bắt tay vào dự án. Kết quả điều tra đầu tiên là chuyện vô cùng khó tin và không ai ngờ – ‘sư phụ đại ca’ lại là ông anh có một không hai của em!”

“Anh *Ba Hoa* chưa biết gì về con Tám, phải không?” thằng Triết hỏi.

“Đúng vậy. Trong tuần lễ đầu, chị cố hết sức mà chỉ moi được vài nét sơ sài về quá khứ của cô bé. Dường như mẹ con cô di chuyển từ ngoài miền Trung vào khi cô còn rất bé, chỉ nhớ loáng thoáng mẹ thuê căn chòi nhỏ gần chợ Khánh Hội vừa đủ chỗ trải chiếu ngủ ban đêm và ban ngày mẹ đi làm. Bọn chị tìm đến chợ Khánh Hội chia nhau hỏi thăm, nhưng không tìm ra manh mối. Sau cùng, chị vượt qua khó khăn khi cô bé tình cờ kể có một thời được cấp sách đến trường như những đứa trẻ khác.”

Thằng Triết vỗ hai bàn tay vào nhau thành tiếng,

“Chị tìm ra trường học là xong ngay!”

“Em thật thông minh! Chị dò ra cô bé đã học trường tiểu học Khánh Hội. Một hôm cuối năm lớp 5, có vụ Việt Cộng đặt bom nổ trong phố và mẹ cô đi làm không về. Vậy là cô bé mười hai tuổi trở thành không nhà không cửa, tứ cố vô thân, và phải tự lực sống còn giữa đất Sài Gòn rộng lớn.”

“So với con Tám, em là đứa may mắn nhất trần đời,” giọng em Bình nhạt nhòa nước mắt.

Nhật Lệ tiếp tục câu chuyện,

“Tới trường, một anh trong nhóm đang tập sự với Việt tấn xã xuất trình thẻ phóng viên và xin phép xem hồ sơ và làm bản sao giấy khai sinh của cô bé. Tên mẹ là Đinh thị Liên, quê quán tại quận Tuy Phước tỉnh Bình Định, nơi cô bé sinh ra. Dự án tập thể kết thúc ở đây vì đã đủ chất liệu để soạn phúc trình và trình bày trước hội đồng giám khảo.”

“Làm sao em khám phá ra con Định có liên hệ với gia đình mình?”

“Em về Nha Trang dự đám giỗ đầu của ông nội và gặp mẹ. Hai mẹ con đêm nằm tâm sự, em kể lại câu chuyện, và mẹ sững sốt thất thần.”

“Chắc mẹ không thể ngờ đứa con lớn của mẹ lại sống như Lệnh Hồ Xung trong truyện kiếm hiệp *Tiểu Ngạo Giang Hồ* của Kim Dung?” tôi cười nửa miệng.

“Khi em nói tên mẹ cô bé, mẹ giật nảy người thiếu điều rớt ra khỏi giường, ‘Con Định *nó* là em *mi* chứ còn ai vô đó nữa? Cám ơn Trời Phật’; mẹ ôm em khóc ròng.”

Tôi đã hiểu ra vì đã có lần nghe mẹ kể, nhưng thằng Triết chồm tới lay tay Nhật Lệ,

“Tại sao vậy?”

“Mẹ nói, ngày con Bình mới sinh được vài tháng và còn ẵm trên tay, gia đình theo cha dọn nhà từ ngoài Huế vào Qui Nhơn ở khoảng một năm. Trong thời gian ấy cha lén *trai gái* với dì Liên và dì sinh ra một bé gái. Mẹ thương con của cha và muốn có thêm đứa con gái trong nhà nên tìm gặp dì, ngỏ ý tặng dì một số tiền làm vốn, và xin ‘bắt con’ về nuôi. Dì không chịu, bỗng con bỏ xứ đi mất.”

Nhật Lệ giải đáp phần thắc mắc còn lại của mọi người,

“Cha đặt tên em bé là Định, ghép với tên Bình thành Bình-Định – chứng chỉ thế vì khai sinh của con Bình cũng ghi ‘sinh quán’ tại quận Tuy Phước. Hai mẹ con bàn tới tính lui, nhà mình có hai kẻ cứng đầu vô số là cha và anh, và muốn kéo cả anh lẫn con Định về nhà và đồng thời thỏa mãn tự ái của cả hai người thì chỉ có cách gửi thằng Triết và con Bình vào Sài Gòn học và bắt anh lãnh trách nhiệm *quyền huynh thế phụ*.”

“Bình-Định nay đã đoàn tụ, đó là hồng phúc của gia đình. Giờ tụi bây phải rán sức chăm lo học hành, mọi chuyện khác để anh lo. Nhớ không?” tôi nắm tay hai em Bình và Định mỗi đứa một bên.

“Anh cho em làm một chuyện, đừng la em mới nói,” em Định rụt rè.

“Chuyện *chi*, mà nói đi.”

“Mỗi sáng đánh giày cho anh, như lúc anh ngủ đêm ở chợ Thái Bình.”

Thương quá em tôi, chiếc lá lạc loài được gió đưa bay về cội! Ai bảo Trời cao không có mắt?

Nguyễn Ngọc Hoa

Ngày 9 tháng Tám, 2017